

Disputatio juridica inauguralis ad Legem Rhodiam de jactu

<https://hdl.handle.net/1874/345216>

DISPUTATIO JURIDICA
I N A U G U R A L I S,
A D

LEGEM RHODIAM DE JACTU,

Q U A M,
AUSPICE DEO OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. JOHANNIS LEUSDEN,

Philosophiæ Doctoris, & Linguae Sanctæ in Illustri
Academia Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatûs Academici consensu, & Nobilissima
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum Examine subjecit

JOHANNES à NEURENBERGH, Dordrac. Batav.

Ad diem 24. JUNII, hora locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō loc XCIII.

Amplissimo Consultissimoque VIRO
D. D. JOHANNI à NEURENBERGH,
Civitatis Dordracenæ Scabino, ac Consiliario experientissimo, ibidemque Quæstori vigilantissimo, ad Concessum Nobilissimorum & Præpotentum, Hollandiæ & West-Frisiæ Ordinum, aliquoties delegato. Patruo suo plurimum venerando colendo.

U T E T
Spectatissimo Clarissimoque VIRO,
D. D. LUDOVICO à NEURENBERGH,
Reipublicæ Dordracenæ Tribuno plebis, Hollandiæque Meridionalis Tribunalis Scabino, Patruo suo Charissimo in æternum colendo.

N E C N O N
Reverendo VIRO,
D. D. DIDERICO VAN NOOY,
Patruo suo nunquam inter morituro amore prosequendo.

A T Q U E
Doctissimo Celeberrimoque VIRO,
D. D. FRANCISCO DIBBETZIO,
Verbi Divini in Civitate Tholana Præconi fidelissimo, Avunculo ac tutori suo digna semper reverentia observando, honorando.

*Inauguralem hanc Disputationem suam ut &
se ipsum devoto pectore offert*

cultor devotissimus

JOHANNES à NEURENBERGH,
Auct. & Resp.

PROOEMIUM.

I verum sit quod Proœmia aliquando nos lubentius, ad propositæ materiæ lectionem alluciant, majoremque intellectum præsentent; non frustra hoc Proœmio præmissæ possem dicere, me materias Juridicas (quarum unam ex recepto in Academia more, pro Gradu Doctôratus disputaturus, elegisse necesse habui) incerta mente diu spectasse, partim quia commodissimam mihi toto juris Oceano excerpere non poteram; partim quia pauca imo fere nullæ supersunt, quæ jam dudum Disputationi publicæ non fuerunt submissæ, adeo ut illud Terentianum quidem verum sit. Quod nullum jam dictum est quod non sit dictum prius: attamen quia pro Laurea Doctôrali in utroque jure consequenda, aliqua mihi eligenda esset & defendenda juris materia; præ

cæteris mihi arrisit hæc de lege Rhodia de jactu
ejusdemque effectibus, quam pro Inaugurali hac Di-
sputatione breviter explicare proposui. Romani
cum rati essent populis devictis non solum, sed &
Reipublicæ leges imponere, etiam post bene mora-
tam & legibus constitutam Rempublicam, à de-
bellatis & aliis Graciæ civitatibus optime mora-
tis aliquando & leges & mores adsciscere, ad
hoc occasionem inter alias maximam præbuit Rho-
dos, quæ portibus olim & viis & manibus, &
reliquis cum Colosso ornamentis tantopere cæteras
superavit ut nulla putaretur æqualis, legum præ-
stantia, studiis liberalium artium & imprimis
oratoriæ facultatis & denique navalis rei peritia
adèd valuit, ut multis annis maris imperio poti-
retur, qua de re bene nobis refert illud Volusius
Mecianus ex lege Rhodia Imperatoris Antonini
rescriptum quo legem Rodiam mari præesse jube-
bat. (Cum igitur in hac nostra Florentissima
Republica, ut olim in Rhodo, tam eximius cla-
reat Mercatorum usus, ea de causa hanc inter
infinitas alias materias in me susceptam pro inge-
nii nostri tenuitate, paulo latius pertractandam
in animum in duximus, ut autem bono ordine pro-
cedamus de ejus nomine & origine pauca præmit-
temus.

DIS-

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS,

A D

Legem Rhodiam de Jactu.

THESIS I.

Ex Rhodia dicta est ab insula & civitate Rhodo, sita in mari Licio Cariæ propinqua quæ & loci opportunitate & operum nobilitate, navigandi solertia, navalibusque victoriis & amicitia ac societate populi Romani celebrata est teste Gell. lib. 7. cap. 3. cujus potentia navalis ad Ciceronis ætatem duravit ut videre est in ejus oratione *pro l. manilia*, cum autem in ea navalium copia & numerus mercatorum ac commerciorum esset frequens, multæque orirentur lites ac discordiæ, inter varias leges, hæc lex Rhodia de jactu lata est; qua cavebatur ut si levandæ navis gratia jactus mercium factus sit, omnium contributione farciatur quod pro omnibus datum est *l. 1. ff. b. t.* æquissimum enim est commune fieri detrimentum eorum qui propter amissas res aliorum consecuti sunt ut merces suas salvas habeant *l. 2. ff. b. t.*

I I.

Hæc contributio communiter & generali nomine Barbaro vocabulo Nostratibus aliarumve Europæ gentium navali jure avaria sive havaria dicitur vulgo *Haverep*: unde dicta sit vix constat, quidam volunt ab Alpha privativa & Βάρος onus, alii derivari volunt à verbo *Haven of Haven-recht*, quod portum seu ejus jus denotat, quasi dicas id per quod navis cum mercibus salva in portum redacta est. *Ut Boxhor. differit. ad Arnol. Vin.*

I I I.

De moribus & praxi porro notandum quod avaria illa alia fit communis, alia grandis; avaria communis est simplex contributio communium impensarum extra jactum, veluti (1.) pecunia quæ piscatoribus aut aliis personis locorum gnaris à magistro navis datur ut navem in periculo constitutam cum mercibus salvam in tuto deducant; modo non excedat sex librarum Flandricarum summam quæ alias etiam avarix grossæ annumeratur. *ex placit. Philip. 2. ult. Octob. 1563. tit. 9. in fine.* (2.) Pecunia quæ à magistro navis solvitur dum prætervehuntur arces fluminibus aut portibus interjacentes. (3.) Pecunia quæ erogatur pro navibus è fluminibus vel portibus educendis. *Vide Weytzen. tract. de avaria.* Grandis autem avaria est contributio facienda ob merces jactas levandæ navis gratia, etiam ob res cæsas, si armamenta navis malus antennæ anchoræ dejiciantur & cædantur: in

in hac autem contributione ipsa navis venit, sed si tota navis perierit, damnum non refarcitur *l. 6. ff. b. t.*

I V.

Ut autem contributioni locus sit, requiritur ut merces jactæ sint ad alias merces servandas *l. 1. l. 2. ff. b. t.* ut jactus fiat ex necessitate vel præsentis, vel futuri, periculi, & tunc locum sibi vindicat contributio si possit probari id esse factum ob periculum & justum metum: nam ex vano & meticuloso non præstatur sed oportet ut adsit justus & probabilis naufragii metus *l. 2. princ. §. 2. eod.* qui in constantissimum virum cadere potest. *l. 5. §. 6. ff. quod metus causa.* Cum autem magister aliquid de suo dejicit & facit id justo metu ductus ut merces aliorum quas vehit servet, nulla facienda est collatio *l. 2. §. 1. ff. b. t.* si vero vectores consentiant licet non sit probabile periculum, tamen tenentur. *l. 2. §. 1. eod. tit.* Jactum facere soli magistro competit, ita tamen ut ipsi non liceat proprio motu, quantumvis laborante navi, mercium jactum facere, malumve aut aliud instrumentum cedere, nisi re prius cum mercatore ejusve institore quantum tempus patiatur communicata si quidem in navi sint, aut iis absentibus & præ nimia avaritia consentire nolentibus, vel sine causa jactum non permittentibus, integrum erit magistro ex communi majoris sociorum navalium partis consensu pro ut statuta vel consuetudines cujusque loci exigunt de bonis jactum facere (quippe quibus ut in arte sua peritissimis, & hujusmodi rerum majorem experientiam habentibus

bus non est deneganda fides *l. 17. Cod. de re jud. § l. 1. de vent. inspic.* qui ex itinere reversi una, cum magistro navis præstito juramento asseverare tenentur factum id esse ex urgente necessitate consilioque adhibito; quod moribus observatur. *placit. Philip. 2. tit. van Schip-bzeuch art. 4.* Tenetur etiam quo ad ejus fieri possit curare ut earum rerum fiat jactura quæ gravioris sunt ponderis & vilioris pretii ne extra necessitatem mercatores onerentur *Grot. introduet. ad Jurisprud. lib. 3. cap. 29.*

Quod si navis magister culpam in jactu faciendo admisit actione locati tenetur, si mercium amissarum domini merces suas vehendas locaverint; non conducta navi; sin autem totam navem conduxerint, actione conducti. *l. 2. ff. h. t. § l. ult. §. 1. ff. h. t. teste etiam Fabro.* Si dolum & latam culpam adhibuerit, ut si plus justo navem oneraverit, lege Aquilia potest conveniri, *arg. l. 9. §. 5. ff. locat. & l. 27. §. 5. ff. ad L. Aquil.* neque liberatur opponendo id evenisse culpa nautarum, quia æque reus est quod opera malorum & minus fidelium hominum usus fuerit, quorum fidem & industriam rei nauticæ non prius exploraverit *l. fin. §. 4. ff. naut. caup. stab.* cum ex jactu facto jactata affluunt & recipiuntur, & nullum damnum videtur factum, ex jactu ad aliorum merces salvandas nihil resarciendum paulus respondet *in l. 2. §. penult ff. h. t.* & exonerari collationem, sed quod tamen impensum est in recipiendis contribuendum venit
arg.

arg. l. 1. § 2. ff. b. t. si autem facta sit collatio, & res postea repertæ sunt, forte ad littus expulsæ per urinatores extractæ, tum ii qui solverunt agent ex locato cum magistro, ut is ex conducto experiatur & quod exegerit reddat *l. 2. §. penult. b. t.* de consuetudine maritima volunt vectoribus dari actionem in rem contra convectores, ut post Weytzium docent *Ant. Matth. Wissenb. Disp. 14. th. 8.*

V I.

Hinc quæri solet, si navi aliquid acciderit extempetate ut facta sit deterior vel exarmata armis suis vel malo, antenna, rostro spoliata sit, conservatæ tamen merces sunt, & nihil earum perit tempestate, an tum locus sit contributioni & collationi, & an hoc damnum à mercatoribus quorum merces servatæ sunt magistro navis refarciendum est. Paulus calistratus Julianus respondent in *l. 2. §. 1. § 5. l. 5. §. 2. l. 6. b. t.* nullam collationem faciendam esse nullamque contributionem, quia hic sumptus magis instruendæ navis quam servandarum mercium causa factus est *l. 6. ff. eod.* tum etiam quod dominus accipiat mercedem pro isto periculo; hoc Jurisconsultus probat per similitudinem ut, & si Faber in cudem vel malleum fregit, non imputetur illi qui opus locavit *l. 2. §. 1. ff. b. t.* additur ibidem excepto ut, si voluntate vectorum damnum factum sit, hoc ipsum refarci debeat *l. 3. b. t.* idem observandum si communi voluntate mercium servandarum causa nauta navem in littus impegit, quod etiam mores sequuntur *l. naut. Philip. 2. tit. van Schip-geuech art. 4.*

B

VII. Si

V I I.

Si à piratis navis capta sit & quod pro redimenda ea data est, an in avariæ contributionem venire debeat, quæritur. Quod affirmat *Juriscons. in l. 2. §. 3. ff. b. t.* quod secus obtinet si prædones aliquid abstulerint ex mercibus alicujus, qui merces suas redemerit dicto §. 3. *b. t.* ratio est quia hoc damnum voluntarium non est, nec omnium causa datum, quod inspici debet, ex eadem ratione etiam si prædo, persuadente nauta, has potius quam illas merces abstulerit quod eo nomine ablatum est in contributionem venit, quia id factum est ut reliquæ merces serventur *arg. d. l. 2. pr. b. t.* quod & dicendum si sublevandæ navis gratia ut flumen vel portum subintret, merces in scapham trajectæ fuerint & illæ perierunt nave adhuc salva ex sæpius dicta ratione, licet è contrario si nave perdita salva fuerit scapha non sit habenda ratio earum quæ cum navi perierunt: quia jactus non venit in tributum nisi salva navi *l. 15. ff. b. t.* in cujus legis paragrapho ultimo alius casus proponitur ut si alicujus merces ejectæ sint, alterius salvæ quidem manserint ratione substantiæ, sed deterioratæ, an ille contribuere teneatur. Ubi distinguitur, an ob jactum mercium res sint nudatæ, quæ antea tectæ erant, & sic damnum acceperint, an vero aliunde deterioratæ sunt, quod forte in angulo latitaverint & mare penetravit ad eas: priori casu Jctus respondet contributioni locum esse, ita tamen ut deducatur illud quantum res propter deteriorationem minoris facta est, ex gr. ut si res quæ valebat viginti per deteriorationem tantum

tantum valebat decem ut tunc tantum pro decem contribuere teneatur. Posteriori casu autem conferre debet sed spectato prætio rerum præsentem quia damnum casu fortuito adscribendum est. *d. l. 4. §. 2. ff. b. t.*

V I I I.

Hac occasione inter Doctores disquiri solet, an res jactæ quæ ad littus appulerunt fiant accipientis, quod omnino negandum putamus, cum ita res suas projicientes maneat earum domini, cum ut ait Julianus in *l. 8. ff. b. t.* qui levandæ navis gratia projiciunt res suas, non habeant hanc mentem ut eas pro de relictis habeant quippe si inveniant eas ablaturi, nam cum subsit causa levandæ navis, non potest præsumi animus abjiciendi, nihil obstante *l. 43. §. 11. ff. de furtis* ubi dicitur plerumque animo derelinquendi eas jactas cum sciatur perituræ, secus, si alia subsit causa ut recte persequitur Jurisconsultus. Manent igitur res dominorum quia afflictis non est addenda afflictio *arg. l. 14. ff. de officio præsidis, l. 28. Cod. Epis. audient.* & ut bona naufragorum iis conferrentur, nec fisco cedant æquissime constitutum est. *Auth. nav. Cod. de furtis l. 1. Cod. de naufr.* ubi eleganter Imperator, *quid enim jus*, inquit, *habet fiscus in aliena calamitate ut de re tam luctuosa compendium sectetur?* Ut merito improbetur consuetudo eorum locorum ubi bona naufragorum tempestate ejecta & in littore inventa fisco cedunt ut in mari Baltico obtinet. Vid. *Leww. cens. for. lib. 2. cap. 3. §. 15.*

I X.

Hinc pergit Jurisconsultus in *l. 4. §. 4. ff. b. t.* si jactata in mare per urinatores recipiantur exonerari collationem quamvis navis post jactum perierit sufficit enim negotium in jactu semel utiliter gestum esse, licet effectum adeo plenum non habuerit, secundum Ulpianum in *l. 10. §. 1. ff. negotius gest.* ut aliorum merces existentes, licet facto urinatorum, subjectæ sint oneri contributionis: cum si jactæ merces aliorum non fuissent perditæ per naufragium potuissent recipi per urinatores. Ex adverso qui jactum fecit, rebus suis per urinatores receptis, aliis postea naufragis conferre non cogitur, quum eorum merces non videantur amissæ navis levandæ nec servandarum mercum causa quæ jam jactæ sunt. Vide *Zoesium ad b. t.* Ex eadem ratione res est expedita in quæstione illa si jactura facta sit, & ex ea navis sit conservata postea quæ rursus in periculum venerit ut jam denuo cogantur bona ejicere, quo jactu navis rursus salva mansit; hæ merces quæ in primo naufragii periculo jactatæ perierunt, postea denuo ob periculum jactura sit, quæ in posteriori periculo jactatæ sunt merces per urinatores extrahuntur & in portum transportantur, an hæ salvatæ merces contribuere debeant, primis deperditis, quæritur? quod affirmandum puto per expressum textum in *l. 4. §. 1. ff. b. t.* nave autem amissa una cum mercibus, naufragioque facto cessat contributio, cum nihil factum sit servandæ navis gratia, ut nec ipsa salva mansit. Si autem ante jactum vel in ipso jactu naufragium fiat, eo casu quod quisque ex nave suum

servare potuisset, sibi servare tanquam ex incendio respondet Iustus paulus in *l. 7. §. 4. ff. b. t.* neque perditæ navis neque mercium damnum collationis consortio refarcitur, per eos qui merces suas naufragio liberarunt *l. 5. ff. eod.* quod hodie etiam moribus obtinet. *Weytzen. tract. de avar. artic. 33.*

X.

Hactenus vidimus quid sit jactus, quid contributio, & quando locum habeat, nunc restat ut videamus quomodo illa contributio & quarum rerum sit instituenda scilicet: pro rata portionis ejus quod quisque in navi habuit; portio autem pro æstimatione earum quæ salvæ & earum quæ amissæ sunt præstari solet, nec refert si hæc quæ amissæ sunt pluris venire poterunt, quoniam detrimenti non lucris sit præstatio, sed quarum nomine conferendum est, æstimatio debet haberi, non quanti emptæ sunt, sed quanti venire possunt *l. 2. §. 4. ff. b. t.* ratio est ut damnum quantum fieri possit minuatur, & lucrum amplius propagetur: satis enim abundeque dominis amissarum mercium esse debet quod ex earum jactura nullum damnum sentiant, nisi quantum sentirent si alienæ merces fuissent, id est detracto eo quod illi ipsi pro sua parte conferunt, quæ collatio tanto minor est quanto minoris amissæ res æstimantur: at è contra salvas merces æstimamus non formali earum pretio quomodo Ulpianus loquitur *l. 63. pr. §. 2. inf. ff. ad legem falcidiam*, id est quanti emptæ sunt & venditæ sed quanto pluris venire possunt, non ut dominis earum

mercium faveatur, sed iis potius qui suas amiserunt & pro quorum indemnitate collatio fit, ut tanto plus hi conferant majoreque collatione onerentur in solatium miserorum qui jacturam passi sunt teste *Fabro ad h. t.* quæ æstimatio sumenda est pro communi, non de immoderata quæ forte per stolidum emptorem possit offerri, ut merces deterioratæ & salvæ non pluris sint æstimandæ quam pro ut nunc sunt *d. l. 4. §. 2. ff. h. t.*

X I.

Venditionis pretium interpretes quidem deducere volunt *ex l. nav. Phil. 2. Anno 1593. tit. van Schipbreuck* contra dictam *leg. 2. §. 4. ff. h. t.* tam super ejectis quam salvatis mercibus, deductis prius vectigalium ac reliquorum sumptuum impensis, additoque ipsius navis pretio aut integra nautarum mercede, pro ut navum exercitores quibus ea actio datur arbitratu boni viri interveniente elegerint quam distinctionem etiam sequitur *Grotius lib. 3. cap. 29.* quod non videtur unquam usu receptum nisi sub hac solummodo distinctione, ut si jactura mercium facta sit, antequam dimidium capti itineris fuerit perfectum, amissæ merces quanti emptæ sunt æstimentur, si vero dimidio itineris superato jactus fiat ejus prætii æstimatio ineunda est quo venditæ fuissent loco destinato *vid. Lewwen. cens. forent. lib. 4. cap. 29. Weytzen. tract. de avaria parag. 22.* recte etiam subnectitur pecuniarum æstimationem venire, juxta intrinsecum valorem non ad extrinsecum & imposititium *Weytzen. §. 23. Grotii*

Grotii introd. lib. 3. cap. 26. versu Gemunt Gelt quibus ita æstimatis quisque pro rata mercium & bonorum tam amissorum quam servandorum computanda, æqualiter ad damni restitutionem tenetur, adeo ut nec ipse dominus mercium amissarum ejusdem contributionis aut defalcationis patiendæ immunis sit, sed ipse in proprii sui damni collationem pro rato tenetur *l. 3. §. 2. ff. b. t. Loccen. de jure maritimo lib. 2. cap. 1. num. 8.*

XII.

Hæc æstimatio & distributio mercium facienda est à nautis & mercatoribus hujus rei peritis & neutri parti addictis *l. naufr. Philip. 2. tit. van Schip-brueck*. Quemadmodum omnes controversiæ nauticæ de quibus certe jure nihil cautum est, aut de quibus nulla lex lata est delegantur prudentiæ ac intelligentiæ nautarum & mercatorum, quorum judicio statur: sed quid si de mercium jactarum qualitate numero aut quantitate non constet, an standum sit juramento aut ejus affirmationi cujus res sunt, an potius sibi imputare debeat quod ante jactum mercium suarum pretium testato non exposuerit? Affirmatur prius ex iis quæ *Peckius notat. ad l. 2. §. 3. ff. b. t.* verum hodie cum omnes merces publicæ annotentur ut certum portorium pro qualitate & quantitate exsolvatur, & omnium mercium descriptio & qualificatio contineatur instrumento nautici contractus (*nostratibus cognosce-ment*) vix est ut habeat locum ut notat *Vinnius in observ. suis*. Accidit etiam si ex vectoribus quis in ci-
stis

ftis suis aut sarcinis, nummos, aurum argentum gemmas vel alias res pretiosas habeat; id indicare magistro tenetur, antequam jactus fiat, alias in computanda damnorum contributione earum non erit habenda alia ratio quam si tales cistæ aut sarcinæ fuerint, quales extrinsecus apparebant *l. naut. Philip. 2. tit. 5. van Schip-bzeuck.*

X I I I.

Conferunt hic omnes sine ullo discrimine, quorum interfuit res salvas, etiam illi quorum merces jactæ sunt qui si non contribuerent nullum damnum paterentur itaque ipse dominus navis pro portione obligatus est *l. 2. §. 2. b. t.* & non tantum res vestibiles sed etiam quæ non videntur navem onerare, ut gemmæ, Margaritæ, aurum, argentum, & similia in hanc contributionem veniunt, non exclusis etiam corporibus servorum, quia æque ut merces vendi possunt & æstimationem recipere *tot. tit. Cod. si serv. expor.* excipiuntur illi qui laborante navi in mari perierunt, quorum præmium contribui non debet quia hoc damnum casu fortuito accidit eodem modo ac si ægri in nave decessissent aut in mare se præcipitassent *l. 2. §. 5. ff. b. t.*

X I V.

Ab hac contributione etiam excluduntur liberi homines, quorum sicuti nec libertatis ita nec corporis æstimatio fieri potest *l. 106. de reg. juris*, notissima enim est

est regula, liberum corpus nullam recipit æstimationem *l. 3. si quadrup. paup. suiff. dic.* quod paulus etiam affirmat in *l. 2. §. 2. h. t.* moribus constitutum est *l. nav.* ut si quis in ministerio navis, tempestate, vel certamine contra hostes vel piratas læsus vel occisus fuerit, hujus damni reparatio cum mercede, vectura sumptibus sepulturæ computanda sit in communi contributione navis & mercium pro boni viri & hujus rei periti æstimatione *l. nav. Carol. 6. & Philip. 2. tit. van Scheyp-lieden art. 28.* Porro à contributione immunia sunt ea quæ consumendi causa in navi posita sunt, quo in numero sunt cibaria eo magis quod si quando ea defecerint in navigatione quod quisque habet in commune conferat, *l. 2. §. 2. inf. ff. h. t. & Grot. de J. Bel. & pac. lib. 2. cap. 2. §. 5.* nec etiam is qui non est dominus navis nec ulla res in eam immisit, sed cui fœnere nautico contracto ea fuit pignori obligata contribuere tenetur jactu facti, secundum *vulgatum paremium bodemerii* is geen Havatep subject ut nec ille qui accepto pretio securos periculi esse jubet mercatores navem onerantes vulgo *dictus een Succerder* ne duplici onere gravetur qui simplex tantum commodum percipit *arg. l. 4. §. 2. lit.*

X V.

Coronidis loco adjicere libet an merces in navem illatæ pro contributione magistro, tacito pignoris jure, teneantur, ut prælationis jure gaudeat? quod negandum putamus quia nullo textu directe probari potest pro ut deberet, quum omnes aliæ tacitæ hypo-
C
thecæ

thecæ per leges constitutæ sunt, sed bene distinguendum inter jus retentionis & jus pignoris puto, cum satis constet, jus retentionis proprie pignus non esse *l. 33. inf. de cond. in deb. l. 2. ff. ad f. C. Trebell.* sed aliquid pignori simili & quasi pignus *l. 13. §. 8. ff. de rat. empt. & l. 11. §. 1. ff. de pig.* & eatenus illi merces salvas pro jactus contributione pignoris jure esse putem donec eas retinuerit quomodo intelligenda *l. 5. ff. ad exhib.* sed amissa earum possessione extinguui, ut tantum actione in factum eas repetere aut jus suum personali actione persequi possit *arg. l. 11. §. 1. de pign.* quod tamen, ut multa alia, de quibus nihil certo jure cautum aut consuetudine receptum est, prudentia mercatorum & nautarum maritimis negotiis assuetorum committi solet; ut passim practici docent.

COROLLARIA.

- I. *Nemo invita altera parte & adversario non consentiente contractui semel inito renuciare potest.*
- II. *Qui ob refectiorem navis pecuniam credidit illi non competit tacita hypotheca.*
- III. *Aliud pro alio invito creditori solvi nequit.*
- IV. *Pactum à luxhnoe & potest excedere legitimum usurarum modum.*
- V. *Solus princeps potest indicare fenas.*
- VI. *Emphiteusis est sua origine juris gentium.*

F I N I S.

Vir.

Virtutum atque Doctrinæ Laudibus inclyto

J U V E N I

JOHANNI à NEURENBERGH,

Sub Justitiâ Duce Strenuè militanti.

I Divæ meruit Themidos quis verus A-
mator

Dicier, hoc tanto nomine dignus eris.

Dum tua facundè tractat prudentia leges,

Et rumpis validâ fortia tela manu.

Dum solvis legum, toto spectante *Lyceo*

Nodos difficiles, ambiguaſque Strophas.

Infestis minime metuens te opponere telis

Plurima in hanc divam. Quæ jacit hostis atrox.

Hoc tibi nec satis est, desistere cogis eundem,

Et quia desperat vincere, victus abit.

Nec mirum, eximium fortuna præire magiftrum.

Fecit, & ingenii subtilitate vales.

Indolis eximiæ specimen feliciter edis,

Dum causam veri non dubitanter agis

Hanc modo tu Themidem sedulò & constanter A-
mato,

Semper, & ingenium nobile prode tuum.

Sic meritis condigna tuis monumenta dabuntur,

Debitaque ingeniis clara Trophæa feres.

Sic Dea, quæ folio Jovis affidet, inclyta virgo

Nubet perpetuo fædere sponſa tibi.

Surget perpetuo & vivet post funera virtus,

Gloriaque assiduo magna superſus erit.

Majora Conatus.

P. S.

A. D.

Doctissimum ac Praestantissimum

D. JOHANNEM NEURENBERGH,

Cum summos in Utroque Jure honores insigni cum
applausu consequeretur.

*Elix, qui potuit legum dissolvere casus
Ambiguos, vulgo quique latere solent!
Novimus hi quanto decorentur semper
honore,*

*Qui juris studii dexteritate vigent.
Nec minus hosce sibi, quam cunctis vivere cernas:
Exoptat tales publica namque salus,
Quæ jus cuique suum cives tribuatur ut inter
Exposcit, pariter fasque decusque regat.
Ast ubi justitiæ vigeat vel juris imago
Judex justitiæ cum nihil ipse sciat?
Aut bene qui poterit miserorum jura patronus
Tutari, qui non jus quoque doctus erit?
Si rogites quis sit, qui tantis hisce valeret?
Aspice! sufficiens ille Johannis adest
Civibus (hic judex si sit) non sanctius ullus
Justitiam tribuat, quam Themidis soboles.
Fidius ac nunquam quis protegat hocce clientes,
Sinceri qui animi lucida signa dedit.
Hinc merito tibi Neurenberge daturus Apollo
Laurum, doctorum, quæ solet esse decus.
Ecce Astrea venit jam delatura triumphos,
Quos semper gnatis arrogat illa suis.
Nec modo dum vives splendebis frondibus illis
Si tantum studiis pergis amice tuis.
Sed tua post cineres remanebit fama perennis
Eternumque tibi nomen ad astra feres.*

J. D. V.